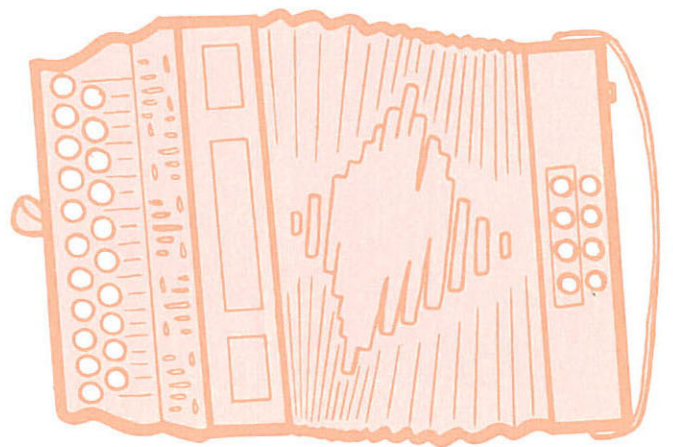

II PART: TÈCNICA BÀSICA

Mètode d'acordiό diatònic

Joan Vilanó, de Premià de mar (Maresme).

Ricard Muntaner, «El Fiter» de Canelles de Segre (Alt Urgell).

En aquesta segona part estudiarem com aprofitar totes les possibilitats que ens dóna l'acordió diatònic, tant en la mà dreta com en l'esquerra. Ens fixarem també en com sona el que toquem, donant-li sentiment a cada nota i fent que la música ballable sigui ben apta per a aquest fi.

A la cinta les melodies estan tocadetes amb el ritme que li és propi: primer aprèn-les a poc a poc, sempre abans amb la mà dreta, i després ja les faràs com a la cinta. No les facis més de pressa, que això és un vici molt freqüent. Escoltaràs a les darreres peces altres instruments que acompanyen la melodia del diatònic: són

exemples de com pot sonar a l'ajuntar-nos amb ells.

Observaràs que a partir d'ara en moltes partitures només hi ha escrit l'acompanyament al primer compàs: quan calgui canviar de botons s'indicarà, si no vés repetint l'últim que hi ha escrit. Igualment només està escrit el número del dit que cal fer servir quan sigui important fixar-s'hi (per tant, quan no posi res, fer servir els que et vagin millor). Pensa que ara les peces ja són més difícils, i avançaràs amb més dificultat.

No et desanimis i, a poc a poc, veuràs que les aniràs fent totes.

1. El gall negre Agustinet de Pallarols

L'Agustinet de Pallarols, ramader, estava tocant a la porta d'una ermita i el capellà va sortir dient-li que se n'anés perquè no podien passar el rosari. I d'aquí va sortir aquest vals alegre i ballador, molt popular entre tots els afeccionats del Pirineu.

Quan repeteixis una frase pots fer petites variacions (de vegades la lletra diferent ja t'obliga a petits canvis rítmics). Tant a la partitura com a la cinta estan repetides les diferències. A la segona vegada que es fa la part A hi ha una segona veu: no en facis cas, i d'aquí unes quantes peces, quan ja sàpigues fer segones veus, te la tornes a estudiar.

Tant la partitura (notes i acompanyament) com la cinta estan en DO, encara que als números de les notes ens hem estalviat de posar totes les comes. En algun moment l'acompanyament pot deixar els botons 3 i 4 (o 1 i 2) per tocar els 7 i 8, (o 5 i 6). Aquest canvi veuràs que queda bé aplicar-lo en moltes ocasions al moment d'obrir la manxa.

A la dreta, Francesc Pechs («Silet»), de Barcelona, que durant el «pacte de la fam» de la postguerra (època de la foto) va haver de vendre l'acordiò que s'havia emportat a la guerra de Cuba. A baix, el seu fill, d'igual nom i motiu, de Roses (Alt Empordà), acordionista des de petit, que no va poder tocar l'acordiò «d'escala normal» durant els 36 anys d'exili a França.

II part: Tècnica bàsica

Números: de la lile interna.

A

EL DI - A DE SANT CO - LES - ME A SO - LA - DELL NOS VA PAS -

SAR UN BU - ROT VA SOR-TIR A LA POR - TA I NOS VO U - A FER A - GA - PAR

B

FORA D'A - QUI FORA D'A - QUI FORA D'A - QUI SI NO VO LEU VE - MIR A RO - JA - RI

FORA D'A - QUI FORA D'A - QUI FORA D'A - QUI SI B RO - JA - RI NO VO LEU O - IR

(B)

SI NO VO LEU MAR - XAR ES - PE - REV - US A - QUI U - NA HI - QUS -

TA SI NO VO LEU MAR - XAR LA JUS - TI - CIA VS A - GA - PA - RÀ

(A)

UN GALL ME - GRE VA SOR-TIR A LA POR - TA MIA EN CA - MI - SA MIA EN CA - MI - SA

UN GALL ME - GRE VA SOR-TIR A LA POR - TA MIA EN CA - MI - SA I ENS VA DIR FORA D'A -

Mètode d'acordiò diatònic

2. La filadora popular catalana

En aquesta cançó comencem a fer servir les dues files: estem tocant amb la fila de SOL (que té el Fa sostingut) i en un moment donat hem de tocar un Fa natural: l'hem d'anar a buscar a la fila de DO.

Les inicials D.C. que hi ha al final de moltes partitures volen dir «Da Capo», és a dir, anar

altre cop al començament. Fixa't que al darrer compàs li falta una negra: en aquest espai hi anirà la negra que hi ha al començament de la peça, de tal manera que podrem tocar seguida la cançó tantes vegades com vulguem i sense perdre el ritme.

Musical score for "La filadora" in 3/4 time, G major. The score consists of four systems of music with lyrics and fingerings.

System 1: (pp) 5 6 6 7 8 8 9 9 9 ⑩ 8 ⑨ ⑧ ⑨ ⑧
 UN POBRE PA - GÈS TE - NI - A - NA FI - LLA TE - NI - A QUIN -

System 2: 7 6 7 8 7 ⑦ 6 6 ⑦ 7 6 7 8 7 ⑧ ⑨ 8
 ZE ANYS I EN - CA - RA NO FI - LA TRA - LA - RA - LA - LA PRIM - FI - LA PRIM -

System 3: 7 6 6 ⑦ 7 6 7 8 7 ⑧ ⑨ 8 6
 FI - LA TRA - LA - RA - LA - LA - LA PRIM - FI - LA I JE'N VA

System 4: (Empty staff with D.C. marking)

3. Upidee

polca alemanya

Ara succeeix al revés que abans. Toquem en la fila de DO i anirem a buscar un Fa sostingut a la fila de SOL.

El signe , que hi ha al començament,

significa que el ritme és un 4×4 , però que podem portar-lo com si fos a blanques (és a dir, que és en realitat un 2×2). Altres vegades trobarem el signe i aquest vol dir exactament 4×4 .

4. Sous les ponts de Paris

popular francesa

Aquest és un vals molt conegut que necessàriament ha de ser tocat amb les dues rengles. Comencem amb la de dins i a la segona part passem a la de fora. A la cinta hi ha enregistrat: la primera part (fila de DO), la segona (fila de SOL) i altre cop la primera, perquè vegis com ha de sonar la unió dels dos trossos.

A partir d'ara la mà esquerra s'hauria d'acostumar a tocar els botons 3 i 4 amb els dits anular (4t) i mig (3r) respectivament. Com que els botons 1 i 2 els toquem amb els dits mig i índex (2n), en total a la mà esquerra farem servir tres dits, i a la llarga ens donarà més rapidesa i comoditat. No te n'oblidis.

The musical score consists of three staves. The first staff is in treble clef, 3/4 time, and contains the first system of notes with fingerings (3, 4, 4) and ornaments (circled numbers). The second staff continues the melody with fingerings (5, 4, 4, 3) and ornaments. The third staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#), 4/4 time, and contains the final system of notes with fingerings (1, 2, 2, 4, 5) and ornaments. The piece ends with a double bar line and the letters 'DC'.

Les segones veus «per terceres»

El sistema més immediat per fer una 2a veu és tocar la mateixa melodia però dues notes més avall (de la separació entre dues notes alternes se'n diu interval de tercera). En l'acordiò diatònic ens surten intervals de tercera si premem dos botons consecutius, excepte en els botons ⑤-⑥ i ⑦-⑧ (obrint la manxa), tant en la fila de SOL com en la de DO. Per tant, podem fer segones veus per terceres molt fàcilment, ja que només cal prémer dos botons seguits per aconseguir-les. El que convindrà és veure quan cal fer-les i quan no (aquí hi entra ja la gràcia de l'artista).

Les segones veus les posarem quan una peça ens surti perfectament i de memòria.

Aquests casos en què en prémer dos botons consecutius hi ha una dissonància els solucionarem de la següent manera:

Fila de DO

NO FER	FER	NO FER	FER	O MILLOR
(int. de 2a)	(int. de 4a)	(int. de 2a)	(int. de 4a)	(int. de 3a)

Hi ha moltes altres maneres de fer segones veus, o més aviat de fer ornamentacions. Entre les més usuals, la de fer abans d'una nota una altra molt breu amb el botó anterior o posterior, o amb el que sona una octava inferior. A l'anar tocant t'aniran sortint aquestes «appoggiature» que li donen gràcia i variació a una melodia.

Abans de posar segones veus a melodies noves practica-ho amb les que ja saps. La primera cançó que vas estudiar («A Gironella») t'anirà molt bé per començar: toca-la igual però has de prémer, a més, el botó anterior al de la melodia:

7 8 8 7 8 8 ⑨ ⑧ ⑦ 78
 6 7 7 6 7 7 ⑧ ⑦ ⑥ 67

etc.

5. Petons i cireres (la cirereta) popular catalana

Coneixem amb aquests dos noms una melodia popular que és ballada com a pas-doble o com a ball de bastons. Al segon tros de la partitura estan indicades les dues veus, igual com les fan les gralles quan toquen al ball de bastons. (La gran majoria del repertori de gralles el podrem tocar amb l'acordió diatònic, ja que aquests dos instruments fan un tipus de música molt semblant). Primer aprèn la veu més aguda (números de dalt) i quan ja la sàpigues tocar bé

amb acompanyament, tornes a estudiar-la amb les dues veus.

La mà esquerra, que ha d'anar autòmata, amb el ritme sempre igual, ens va marcant corxeres: en algun tros costa una mica, no t'hi encaparris, que ja és normal.

A la cinta està enregistrada una vegada sencera, fent dues veus a partir del segon tros, i acabant de tocar on posa (FI).

The musical score consists of four systems, each with a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The first system contains the first two measures of the melody. The second system contains the next two measures, including the first measure of the accompaniment. The third system contains the next two measures, including the second measure of the accompaniment. The fourth system contains the final two measures, including the third measure of the accompaniment. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. Rhythmic markings are placed below the bass staff. The score ends with a double bar line and the letters 'D.C.'.

Mètode d'acordió diatònic

6. La masurca popular canària

Aquesta masurca ens arriba de les illes Canàries: cal fer l'acompanyament ben picat, que no entorpeixi la mà dreta, i així aconseguirem donar-li el seu aire alegre i suau.

Quan ja la sàpigues molt bé, en algun tros hi pots posar segones veus per terceres i veuràs com enriqueixes fàcilment la melodia.

Per primer cop fem servir una alteració: en aquest cas el La #, que el trobem a 1' i que el millor és prémer-lo amb el dit gros (o si no

també pots fer-ho amb l'índex). Si al començament et costa molt tocar aquesta nota, fes en el seu lloc un Sol (6) i més endavant ja hi posaràs el La #.

(Comprova que el teu acordió tingui les notes dels botons 1 i 1' tal com les de l'esquema de la pàgina 116. Si les té en sentit invers, tanca quan indiqui obrir i al revés. Si no té les notes alterades, val la pena fer-les-hi posar, ja que és molt senzill i tindràs més possibilitats al tocar).

5 6 6 5 5 5 6 4 5 5 5 6 4 5 5 6 6 4 5

3 1 2 2 1 2 2 etc.

6 6 5 5 5 6 4 5 5 5 7 6 6 5 5 4 1 4 6 5 2 4 5

5 5 6 6 7 7 8 8 5 5 6 6 7 1' 7 5 5 6 6 7 7

2 EN-TRE CLA-VE-LES Y 5 RO-SAS 4 FLOR SIL-VES-TREY 1 A-ZA-HAR 4 TIE-NE'EL PA-JA-RU CA-

8 7 7 6 6 5 5 6 1 6 2 6

NA-RIO SU ME-LO-NO-SU CAN-TAR -TAR

7. Les corrandes

popular Països Catalans

Les corrandes són danses molt antigues i populars, sobretot en comarques de l'interior: s'acostumaven a fer al final dels balls, i mentre uns anaven cantant, improvisant diferents lletres i fent variacions de la música, els altres ballaven fent rotllana i inventant figures. Moltes vegades els ballets acaben amb una corrandà, al final de la qual els nois aixequen les noies, intentant aguantar-les fins que el músic ja no pot mantenir més l'última nota.

Aquí tenim dues corrandes, que a la cinta s'han enregistrat seguides. Observa que la primera està en 6/8 i la segona en 2/4 (això vol dir que l'acompanyament haurà de variar una mica:

segona corrandà, en realitat en són dues de diferents ajuntades, ens trobarem: al primer tros dues veus per terceres, incloent un moment que premem un botó de cada fila, i al segon tros tot un seguit de notes que farem tancant-obrint de pressa, sense perdre el ritme. (Després d'aquesta peça aprendrem a «creuar». Quan ja en sàpigues, torna't a estudiar aquest tros «creuant», sobretot obrint la manxa, i veuràs amb quina agilitat et sortirà).

Al final hi ha un calderó, que és «el signe musical Δ que, posat sobre una nota o pausa, indica que aquesta pot prolongar-se a voluntat de l'executant» (Fabra).

passarà de fer $\begin{matrix} \text{B} & \text{A} & \text{B} & \text{A} \end{matrix}$ a fer $\begin{matrix} \text{B} & \text{A} & \text{B} & \text{A} \end{matrix}$). A la

The musical score consists of two systems of music. The first system is for the first corrandà in 6/8 time. It features a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written on a single staff with a bass line indicated by numbers 1-2-1-2-1-2 etc. below the notes. The lyrics are: "SI VO LEU BA-LLAR COR-RAN-DES D'US EN CAN-TA-RE DEU MIL (BIS) QUE LES DUC A LA BUT-XA-CA BEN LLI-GA-OES AMB UN FIL (BIS)". The second system is for the second corrandà in 2/4 time. It also has a treble clef and one sharp. The melody is written on a single staff with a bass line indicated by numbers 1-2-1-2-1-2-1-2 etc. below the notes. The lyrics are: "QUE LES DUC A LA BUT-XA-CA BEN LLI-GA-OES AMB UN FIL (BIS)". Both systems include detailed fingering numbers above and below the notes, and a double bar line with repeat signs at the end of each system.

Mètode d'acordió diatònic

El tocar creuat

Ara sí que anem a començar una tècnica fonamental en l'acordió diatònic: en diem creuar. Això vol dir que tocarem botons d'una fila i de l'altra barrejats.

Fixem-nos en aquest esquema que indica en quins botons trobem cada nota:

2' - ② 3' ③ 4' ④ - 5' ⑤ ⑥ 6' ⑦ 7' ⑧ - 8' ⑨ ⑩ | 9' - 10'

3 ③ 4 ④ 5 ⑤ - ⑥ 6 ⑦ 7 ⑧ 8 ⑨ - ⑩ 9 11 10 - 11 -

SI DO RE MI FA FA# SOL LA SI DO RE MI FA FA# SOL LA SI

Si deixem de banda les notes extremes (queden fora de les línies de puntets) podem deduir:

1. La nota SOL sempre la fem si premem la manxa.
2. La nota LA sempre la fem a l'obrir la manxa.
3. El FA i el FA # estan cada un a la fila que els correspon.
4. Les altres notes DO, RE, MI i SI les podem fer obrint o tancant la manxa, segons les busquem en una fila o en l'altra.

Aquesta darrera conclusió serà l'origen que quan estem tocant en una fila anem a buscar botons de l'altra, creuant, per tant, de l'una a l'altra. Això ens permetrà treure molt més profit de l'instrument, i donar-nos rapidesa i agilitat, al mateix temps que ens dóna també més possibilitats de jugar amb els acords. Finalment, creuar ens servirà per fer el Fa natural o

sostingut, tal com ja hem fet en anteriors melodies.

A partir d'ara anirem practicant el creuament sempre que la melodia ho demani, i aviat t'adonaràs de com és d'interessant. A la III part hi ha tota una sèrie d'exercicis per treballar totes les possibilitats de creuar.

Però anem a fer-ho a poc a poc.

En la cançó que segueix hi ha escrites les dues possibilitats (en els números que estan un sobre l'altre). Mira't-ho de les dues maneres però aprèn-te-la creuant (fent cas del número de sota). Fixa't també en els números dels dits, quan toquis creuant, per evitar fer-te un nus amb ells.

A la cinta la cançó està enregistrada dues vegades seguides, la primera sense creuar i la segona creuant. Si t'hi fixes bé, la segona vegada és més àgil, i indubtablement més còmoda de tocar.

8. El ball de Sant Ferriol
tradicional catalana

The musical score for 'El ball de Sant Ferriol' is presented in three systems. Each system consists of a musical staff with notes and a corresponding line of guitar tablature. The tablature uses numbers 1-7 to indicate fret positions and includes circled numbers for specific techniques. Rhythmic values are indicated by numbers below the tablature line.

System 1:
 Musical staff: Treble clef, key signature of one sharp (F#), 4/4 time signature. Notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4.
 Tablature: 6 7 7 6 7 6 8 6 7 6 6 6 5 5 6 7 7 6 7 6.
 Rhythmic values: 1/2 2/3 | 1/2 2/3 2 | 4 2 3 2 | 2 2 | 2 3 | 2 3 2

System 2:
 Musical staff: Notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.
 Tablature: 7 8 6 7 6 8 7 6 8 8 6 7 9 7 6 8 8 6 7.
 Rhythmic values: 4 2 3 2 | 4 3 2 | 4 2 3 | 5 6 3 2 | 4 2 3

System 3:
 Musical staff: Notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F#3, E3, D3, C3.
 Tablature: 8 7 6 8 8 6 7 9 9 7 8 7 8 8 6.
 Rhythmic values: 4 3 2 | 4 2 3 | 5 3 4 | 3 4 3 4 | 2

Mètode d'acordió diatònic

9. Ball Pla

de la Pobleta de Bellveí
(Pallars Jussà)

Ara veurem com creuar ens possibilitarà fer aquest ball pla molt més dolç i amb els acords més harmoniosos.

Les notes petites que hi ha al quart compàs (i al sisè abans d'acabar) són ornamentacions que amb el diatònic farem tot sovint, de vega-

des quasi inconscientment. En aquests compasos estan indicades com a exemples de llocs on són molt adequades. Fes-les breus, com un dubte que tinguéssis al tocar la nota. Fixa't-hi a la cinta.

The musical score is written on three staves. Above the notes, fingerings are indicated with numbers 1 through 5. Ornaments, represented by small notes, are placed above or below the main notes in several places, particularly in the fourth and sixth measures of each staff. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The piece concludes with a double bar line and the instruction 'D.C.' (Da Capo).

10. La presó de Lleida

popular catalana

Ara hem de creuar per força, així podrem tocar els acords adequats i acompanyar correctament la cançó.

Prent-ho amb calma i segueix totes les indicacions que hem estudiat.

⑤ ⑦ ⑧ 7 6' 7 ⑦ ⑦ ⑤ ⑦ ⑧ 7 6' 7

2 | 5 6 6 | 3 4 3 2 3 | 3 |

A LA CIU · TAT DE UEL · DA N'HI HA U · NA PRE ·

⑦ ⑧ 7' 7' 8 7' ⑧ ⑥ ⑧ ⑨ ⑨ ⑨

4 | 3 4 4 | 1 2 2 | 5 6 6 | 5 6 6 |

sc' DE PRE · SOS HAI N HI MAN · QUEN PE · TI · TA BO ·

8 (6') 7 6' 7' 7' 8 7' ⑧ ⑥ ⑧ 7' 7 6' ⑦

4 | 3 | 2 | 3 4 4 | 1 2 2 | 7 8 8 | 5 6 6 | 5 6 6 5 6 (6) |

MI · CA PROU N HI PER · TA EL SA · RÓ LI · RE · TA LI · RÓ

Mètode d'acordiò diatònic

«Cançoner diatònic»

Aquí tens uns exemples de cançons conegudes que es poden tocar bé amb el nostre diatònic. Vés provant de tocar les que sàpigues, i et serà un bon exercici per familiaritzar-te amb l'acor-

dió. Tu ja t'aniràs fent el teu propi cançoner, però per si no se t'ocorre per on començar...

(El número entre parèntesis és el del botó que fa la primera nota de la cançó).

Muntanyes del Canigó (6 o 3)
Ai adéu cara bonica (5 o 8)
La balanguera (5)
Riera dolça i lenta (2 o 5)
Una matinada fresca (7 o 4)
La bella Lola (4 o 7)
La calma de la mar (5 o 8)
Els fadrins de Sant Boi (6)
El noi de la mare (4 o 7)
O arbre sant (5, 2 o 8)
L'alegre adéu-siau (5 o 8)

Ai mare aneu a missa (5, 8 o 11)
Som som som els cavallers (6)
Les nenes maques al dematí (5 o 8)
Qui canta els seus mals espanta (8 o 5)
El bon caçador (una matinada fresca...) (4 o 7)
Els tres tambors (5)
El Joan petit quan balla (5 o 8)
Rosa de Bardissa (7 o 4)
Mariners com que bufa el vent (4 o 2)
La lluna, la pruna (8 o 5)

El gegant del pi (7 o 4)
Sol solet (8 o 5)
Quan jo estava a caseta (3 o 6 o 9)
Els tres tambors (5)
En Pere gallarí (7 o 4)
Cucut i la guimbarda (5 o 8)
Margarideta (5)
El poll i la puça (5 o 8)
Cada dia al dematí (5 o 2 o 8)

Perdut en la immensa mar blava (5 o 8)
Yo tengo unos ojos negros (7 o 4)
Desde Santurce a Bilbao (5)
Esta noche no alumbra... (4 o 7)
Adelita (6)
El pandeiro que yo toco (7 o 4)
Chevaliers de la table ronde (5)
Clementina (6 o 3)
Els vaixells d'Stjenkarrasi (5 o 8)
Que será, será... (8 o 5)
Fra Martino (7, 4 o 10)

11. Esqueti

anònim

A partir d'ara tot el que aprendrem serà ballable, ja que hem d'anar de cara a tenir una mica de repertori, i variat. Les peces són una mica més difícils, però si ja has arribat fins aquí, ara ja no et pots desanimar per res.

L'Esqueti és una partitura manuscrita que, amb aquest títol, es va trobar al poble d'Espolla (Alt Empordà). És engrescador i apte per ballar

com a polca. Ja veuràs que té canvi de fila, canvis d'acords —optatius—, una nota creuada... i a més cal fer-lo àgil. Aquesta és també una peça que val la pena de treballar.

El signe $\frac{3}{2}$ que hi ha en dos compassos vol dir que cal repetir exactament el compàs anterior.

The musical score for 'Esqueti' is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of 11 staves of music. The notes are accompanied by various fingerings and articulations, including circled numbers (e.g., 7', 8', 9', 10', 11') and numbers below the notes (e.g., 3, 4, 2, 3, 4, 7, 8, 3, 4, 3, 4, 3, 4, 5, 4, 2, 3, 4, 7, 8, 3, 4, 3, 4, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11). The piece concludes with a double bar line and the marking 'D.C.'.

12. La belle se promène

(Mètode de Denis Le Vraux)

El to d'aquest vals, la darrera peça d'un mètode de diatònic francès, no és ni DO ni SOL. El seu to és LA menor, com la cançó La presó de Lleida. Això d'estar en un to «menor» vol dir que ens basem en una escala de notes diferent de l'escala Major. Així, l'escala de *La menor* és: La Si Do Re Mi Fa Sol La. Són les mateixes notes que l'escala de Do Major (ordenades diferent) i, per tant, les tenim totes al diatònic.

L'acord ⑥ és l'únic menor que tenim al nostre acordió. Per tant, en les cançons i balls que

estiguin en to menor ens basarem en el baix ⑤ (La) i en l'acord ⑥ (La menor), buscant de fer servir els altres quan sonin bé. El fet d'haver-nos d'adaptar als acords ens obligarà a crear molt.

L'escala de La menor obrint (per adaptar-nos a ⑤ ⑥) és:

③	②'	④	③'	⑤	④'
6	(1')	(5')	7	6'	8
7'	9	8'	9	11	

13. Himne de Riego anònim

L'«Himne de Riego» és una melodia molt coneguda del segle passat, tradicional (ball de bastons d'Aragó, ball de cascavells del Bages) i que després es va convertir en l'himne de la República espanyola de 1936-39. O al revés: un himne (que va adaptar la República) es va popularitzar i en va sortir la música de diferents balls. Sigui com sigui és alegre i molt apreciada pels vells acordionistes (es balla fent xerinola o com a pas-doble).

Els números dels botons estan posats per tocar la melodia creuant, encara que en aquest cas no és forçós que creuem. És més: és recomanable estudiar-la primer *sense creuar*: te l'aprens amb una sola fila (canviant els números amb la coma pels corresponents a la fila de fora) i una vegada les sàpigues bé, vas assajant de tocar-la creuant, segons que indica la partitura. D'aquesta manera evitem que el fet de creuar repercuteixi negativament en la força rítmica que ha de tenir la melodia.

The musical score consists of four staves of music. Each staff includes a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 6/8 time signature. The notes are accompanied by circled numbers representing button numbers and small numbers below the notes representing fingerings. The score includes various musical notations such as slurs, repeat signs, and a double bar line with a repeat sign at the end. The piece concludes with a 'D.C.' (Da Capo) marking.

Mètode d'acordiò diatònic

14. Havanera popular Països Catalans

Aquests són uns exemples d'havaneres (recollides per el grup Al Tall i la M. del Mar Bonet) que els pots anar combinant entre si, mentre la gent balla. La partitura està escrita en DO encara que als números ens hem estalviat de posar-hi les comes.

Abans de tocar-la cal aprendre com va amb la mà esquerra el ritme d'havanera. Escrit en

notes és: . Haurem d'anar posant

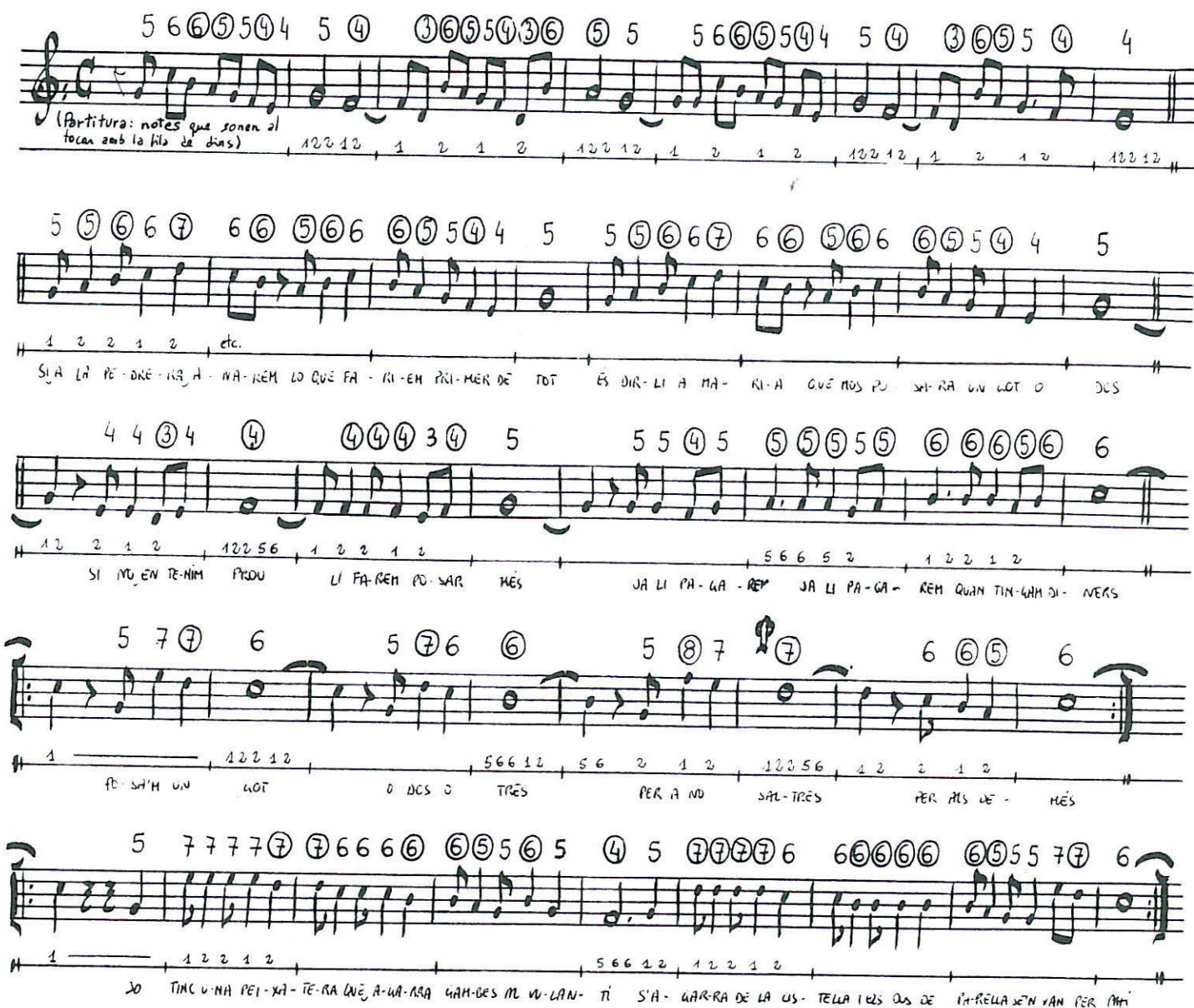
aquest acompanyament sempre que vagi bé,

que és en quasi tots els compassos de les havaneres. Ja saps: aprèn-la amb la mà dreta i després esforça't a posar-hi bé l'esquerra.

A la cinta està enregistrada tota seguida i sense repeticions (per qüestió d'espai). A la partitura hi ha escrita la melodia, però a la cinta ja veuràs que sona alguna segona veu que tu, al teu aire, ja aniràs fent. Aprèn-te també la darre-ra frase enregistrada, que no està escrita.

Surt una nota nova, com una blanca però sense pal: es diu rodona i val el doble que una blanca.

(Partitura: notes que sonen al tocar amb la fila de diats)

5 6 6 5 5 4 4 5 4 3 6 5 4 3 6 5 5 5 6 6 5 5 4 4 5 4 3 6 5 4 4

1 2 2 1 2 etc.

SI A LA PE-DRE-RA A-VA-REM LO QUE FA-RI-EM PRI-MER DE TOT ÉS DIR-LI A MA-RI-A QUE NOS PU-SI-RA UN COT O DCS

4 4 3 4 4 4 4 3 4 5 5 5 4 5 5 5 5 5 6 6 6 5 6 6

1 2 2 1 2 1 2 2 5 6 1 2 2 1 2 5 6 6 5 2 1 2 2 1 2

SI NO EN TE-NIM PRDU LI FA-REM PU-SAR MÉS JA LI PA-GA-REM JA LI PA-GA-REM QUAN TIN-GAM DI-VERS

5 7 7 6 5 7 6 6 5 8 7 7 6 6 5 6

1 1 2 2 1 2 5 6 6 1 2 5 6 2 1 2 1 2 2 5 6 1 2 2 1 2

PE-SAM UN COT O DCS O TRES PER A NO SAL-TRES PER ALS DE-MÉS

5 7 7 7 7 7 6 6 6 6 6 5 5 6 5 4 5 7 7 7 7 6 6 6 6 6 6 5 5 5 7 7 6

1 1 2 2 1 2 5 6 6 1 2 1 2 2 1 2

JO TIN-C UNA PEI-XA-TE-RA QUE A-VA-RAA GAN-DES M W-LAN-TI S'A-GARRA DE LA US-TELLA I MS DCS DE LA-RELLA SE'N VAN PER AMI'

15. Xotis de la relliscada

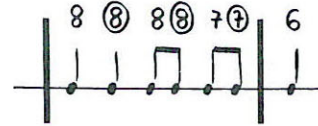
(segons la tocava Josep M. Ferrer)

Aquí tenim dos xotis diferents, però que podem tocar seguits, canviant de fila. El primer es toca amb la de fora, creuant amb la de dins. El segon és tot amb la de dins, obrint-tancant en algun tros una mica de pressa.

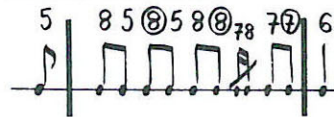
A la cinta veuràs que al segon xotis sona un flabiol i un tamborí (en aquestes darreres peces hem donat una mica de color a la cinta, afegint-hi uns exemples d'altres instruments que es poden ajuntar molt bé amb el diatònic). Quan toquem amb un flabiol (o amb una gralla o amb un violí) aquests instruments seran els que faran la primera veu. Per tant a la cinta l'acordió fa algunes variacions per acompanyar a la melodia. Recorda que per tocar amb el flabiol necessitem un acordió en to de Fa (en aquest cas el flabiol s'ha adaptat a tocar amb Do).

Una manera molt típica del diatònic per fer variacions a una melodia, consisteix a afegir a les notes de la melodia unes altres que toquem

amb el dit 2, fent com una insistència de la nota d'aquest dit respecte a les altres. Moltes vegades aquesta nota del dit 2 és l'octava inferior de la que tocarem amb el dit 5. Així, si per exemple cal fer

podem adornar-ho fent

Totes aquestes variacions ja veuràs que t'aniran sortint elles soles després de saber molt bé una peça i després d'haver-la tocada moltes vegades.

Observaràs que hi ha diferents tresets: són les tres notes unides amb el signe $\text{— } 3 \text{—}$ que cal fer-les en el temps que durarien si fossin dues. De vegades els tresets ens donaran algun maldecap per acompanyar-los.

16. Polca ucraïnesa

popular d'Ucraïna

D'aquest país de Rússia ens arriba una polca molt alegre: caldrà creuar força, tocant la part A amb la fila de fora i la B amb la de dins. Cal repetir cada part (com a la cinta) i és millor acabar-la al final de la part A.

Per facilitar de veure quines són les notes que creuem, és una bona idea pintar d'un co-

lor les notes o els números dels botons que fem amb l'altra fila. Fins i tot pots fer servir dos colors diferents: un per quan creuem amb la fila de dins, i l'altre per quan toquem amb la de dins i creuem amb la de fora.

A la cinta acompanyem l'acordió amb una guitarra i una caixa de fusta.

The musical score is written in G major (one sharp) and 2/4 time. It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The melody is written with various rhythmic values and fingerings. Above the notes, button numbers are provided: 9, 7 8 8 6 8 7, 7 6 5 6, 7 8 8 8 6 7, 7 6 9 9, 7 8 8 6 8 7. The second staff continues the melody with button numbers: 7 6 5 6, 7 8 8 8 6 7, 6 9, 6 (Fl) 5' 6', 7' 7' 9 8 7', 7' 8' 8'. The third staff concludes the piece with button numbers: 9 9 8 8 9 7, 7' 6' 5' 6', 7' 7' 9 8 7', 7' 8' 8', 9 9 8 8 9 7, 6' 5' 6', 6'. The score includes repeat signs and a final double bar line.

17. A Vilafranca, pas-doble

Manel Rius

Els dos ballables que vénen estan compostos pensant en el diatònic, i per tocar-los necessitem les alteracions dels dos primers botons.

A la cinta acompanyen el diatònic un clarinet i una tuba; l'arranjament és d'en Marcel Caselles d'Esplugues de Llobregat.

Aquest pas-doble es va fer durant la Festa Major de Vilafranca del 1983, i d'aquí el seu nom.

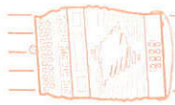
The musical score is written on a single staff in treble clef, 3/4 time, with a key signature of one sharp (F#). It consists of four lines of music. Above the notes are circled numbers representing fingerings (1-8) and breath marks (8). Below the notes are rhythmic patterns and bar lines. The piece ends with a double bar line and a fermata.

Line 1: 8 8 8 8 8 8 8 8, 7 7 6 7 6 5 4 5 6 6 6

Line 2: 7 7 8 8 6 7 8 1 6 7 5 5 5 6 8 9 8 7

Line 3: 7 7 7 6 7 6 7 6 5 4 4 4 5 5 4 6 5

Line 4: 5 4 5 8 5 6 5 5 7 8 8 7 6 5 6 6 (4 4 3 5 6 6)

Mètode d'acordió diatònic

18. La Núria de la carpeta, vals Manel Rius

Ara, a més de fer servir les alteracions, canviarem de fila. Hi ha un tros en què fem una segona veu tocant l'octava de la primera: de vegades això ens pot ser útil. La mà esquerra fa també una variació en un tros, tocant Baix-Acord-Baix en lloc de Baix-Acord-Acord: aquests recursos

de fer 3-4-1 en lloc de 3-4-4, o d'altres que descobreixis, són molt interessants de practicar.

A la cinta la melodia completa la fa un violí. El diatònic va fent-la també en algun moment, i en d'altres improvisa algun arpegi i segones veus.

The musical score is written on seven staves. Each staff contains a sequence of notes with fingerings indicated by numbers (1-5) and symbols (circled numbers, primes, etc.). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The score includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp. The subsequent staves continue the melody, with some staves showing a change in clef or key signature. The final staff ends with a double bar line and a repeat sign.

19. Jota amorosa

popular de Mallorca

L'acompanyament de les jotes normalment es basa a fer quatre compassos prement i quatre estirant. Això voldrà dir que haurem d'anar creuant per adaptar-nos als acords, sempre que sigui possible. Aquesta jota està tretada d'un llibre

que parla de les xeremies i flabiols de les illes (vegeu bibliografia).

A la cinta acompanyen el diatònic una pande-reta i un timple canari (semblant a un guitarró).

The musical score for 'Jota amorosa' is presented in a single system with five staves. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/8. The score includes guitar chords and fingerings for the right hand.

Staff 1: Chords: 8 6' 7 (7), 6 8 6' 7 (7), 6 8 7' 8 7', (8) (8) (6) (7), (8) (6) (7) 6. Fingerings: 4 2 3, 1 2 2 etc., 4 3 4 3, 4, 2 3, 4 2 3 2.

Staff 2: Chords: (6) (8) (6) (7) 6, (6) (8) (7), 7 7 (7) 6. Fingerings: 1, 8 6' 7 (7), 2, 6 7.

Staff 3: Chords: 8 8 7 6, 7 8 7' 8 7', (8) (8) (6) (7), (7) (6) (7), (8) (8) (6) (7), (7) (8) (7).

Staff 4: Chords: 7 7 (7) 6, 6 7, 6 7 6 7, 8 8 7 6, 6 7 6 7, (9) (10) (9) (7) (8). Fingerings: 1, 2, 3, 4 5 4 3 4.

Staff 5: Chords: (7) (6) (7) (6), (9) (9) (7) (8) (6), (7) (7) (8) (6) (8), 8 6' 7 (7) 6, 6 7 6 7, 6. Fingerings: 3 2 3 2, 5 3 4 2, 3 4 2, 1, 2, D.C.

Mètode d'acordió diatònic

20. Americana «Coqueta»

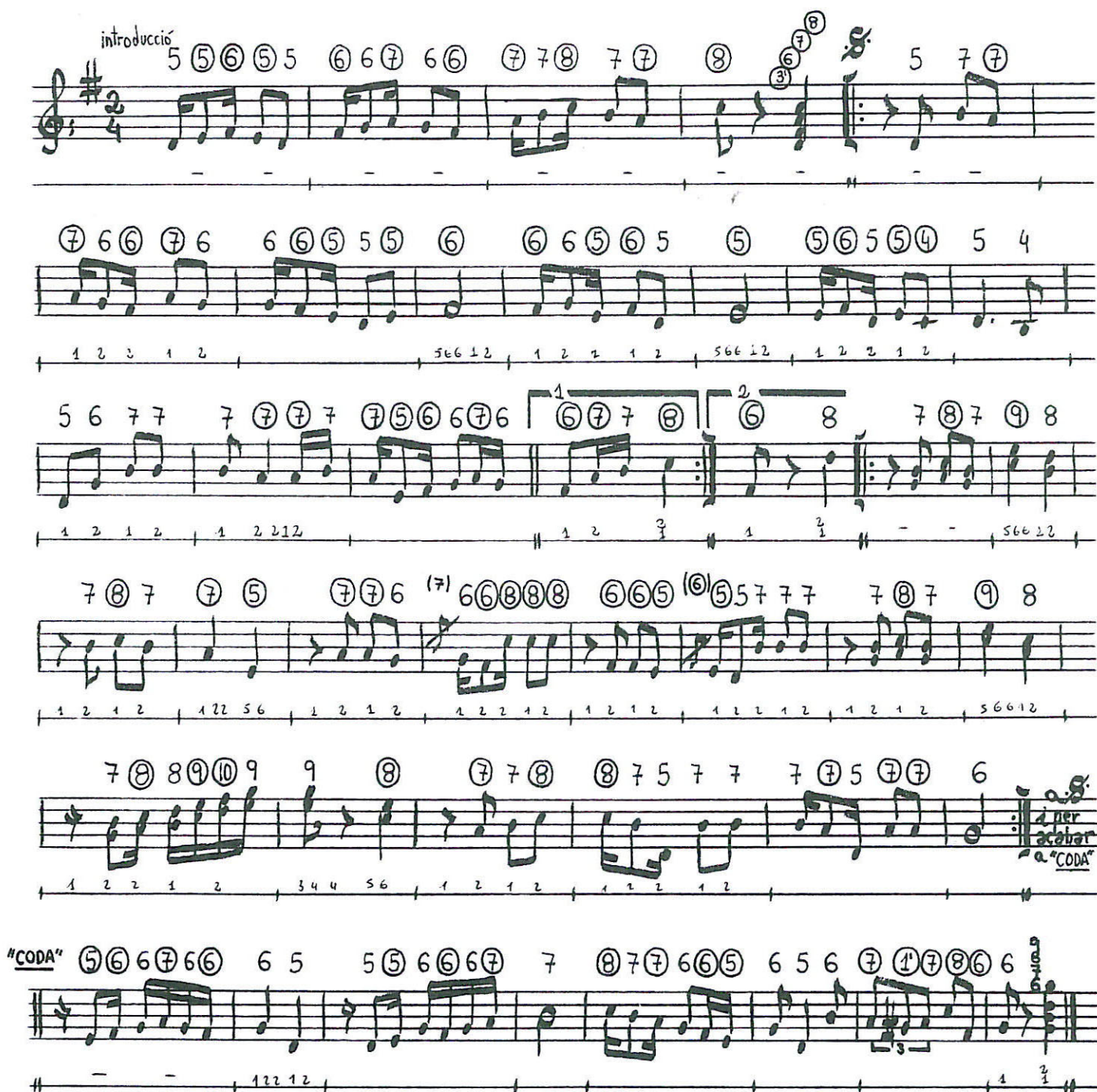
Josep Olivella, 1894.

Les americanes són com les havaneres però per ballar. Aquesta, trobada a Vilanova i la Geltrú, estava escrita a diferents veus i per a gralles. Aquí està simplificada i adaptada al diatònic. Recorda com és l'acompanyament d'havanera

() i posa-l'hi segons que està indicat, quan ja et sàpigues la melodia amb la mà dreta. A la partitura no està escrit cap número dels dits, perquè és senzill: fes servir els quatre dits de la mà dreta, com et vagi millor.

A la cinta acompanya el diatònic una gralla seca, una caixa tocada amb escombretes i un triangle. El graller improvisa una segona veu, però recorda que al tocar amb un instrument melòdic que soni fort o agut, a aquest li tocarà normalment de fer la primera veu. Atenció, perquè a l'hora d'enregistrar aquesta melodia ens ha anat millor fer-la amb un acordió Do-Fa. O sigui que l'hem tocada seguint la partitura però sona en to de Do.

introducció

5 5 6 5 5 6 6 7 6 6 7 7 8 7 7 8 6 7 8 5 7 7

7 6 6 7 6 6 6 5 5 5 6 6 6 5 6 5 5 5 6 5 5 4 5 4

1 2 2 1 2 5 6 1 2 1 2 2 1 2 5 6 1 2 1 2 2 1 2

5 6 7 7 7 7 7 7 7 5 6 6 7 6 6 7 7 8 6 8 7 8 7 9 8

1 2 1 2 1 2 2 1 2 1 2 3 1 2 5 6 1 2

7 8 7 7 5 7 7 6 7 6 7 6 6 8 8 8 6 6 5 6 5 7 7 7 7 8 7 9 8

1 2 1 2 1 2 2 5 6 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2 5 6 1 2

7 8 8 9 10 9 9 8 7 7 8 8 7 5 7 7 7 7 5 7 7 6

1 2 2 1 2 3 4 4 5 6 1 2 1 2 1 2 1 2 1 2

"CODA" 5 6 6 7 6 6 6 5 5 5 6 6 6 7 7 8 7 7 6 6 5 6 5 6 7 8 7 8 6 6

1 2 2 1 2 1 2 2

per acabar a CODA